

and typological research methods, the author comes to the conclusion that multiple modelity is the essential characteristics of the business communication process.

Keywords: *communication process, business communication, modeling, pragma-linguistic model, context model, multiple modelity.*

УДК 811.214.21'276.12:316.77] (540)

Д. Усов, студ.
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МУМБАЙСЬКОГО СЛЕНГУ В КОМУНІКАЦІЇ СУЧАСНОЇ ІНДІЙСЬКОЇ МОЛОДІ

У статті розглянуто особливості функціонування мумбайського сленгу в комунікації сучасної індійської молоді, а саме: що собою являє явище мумбайського сленгу та актуальність його дослідження для лінгвістики гінді. В цілому, стаття є одним з аспектів комплексного дослідження сленгу в гінді.

Ключові слова: *мумбайський сленг, бомбейський сленг, бгінді, тапори, сленг гінді, розмовна лексика в гінді.*

Сленг як мовне явище поширене у мові сучасної молоді у всіх куточках світу, і Індія не є винятком. За останнє десятиліття ХХІ ст. на гіндімовній території Індії, а саме в місті Бомбей (Мумбаї, штат Магараштра) значного поширення набуло мовне явище, відоме під назвою "мумбайська гінді". На сьогодні цей розмовний варіант користується популярністю по усій території Індії.

Ретельний огляд індологічної літератури показав відсутність ґрунтового аналізу та досліджень, присвячених цьому лінгвістичному феномену, що зумовлює *актуальність нашого дослідження*. Ми вважаємо, що "мумбайська гінді" потребує дослідження, виявлення особливостей формування, вживання, перекладу тощо, оскільки це дасть поштовх для кращого розуміння сучасної індійської культури (зокрема кіно та музики). Крім того знання та розуміння "мумбайської гінді" значно спростить роботу перекладачів гіндімовних індійських фільмів, що набувають загальносвітового поширення завдяки розвитку індійської кіноіндустрії та Болівуду. А оскільки даний варіант мови відно-

ситься до розмовного стилю, його вивчення сприятиме вдосконаленню комунікативних навичок мовою гінді та спілкуванню з широким індійським загалом.

Дослідження сучасного мумбайського сленгу на сьогодні залишається надзвичайно обмеженим. На території Індії цей розмовний варіант описують переважно інтернет-блогери, які не роблять глибоких досліджень, а лише пишуть так звані "розмовники, глосарії", у яких пояснюють значенняслів та виразів [12; 13]. На пострадянському просторі дослідження мумбайського сленгу належать Індірі Газієвій, яка називає цей розмовний варіант мови гінді "діалект", "сленг" [2, с. 302]. Ми в своєму дослідженні для позначення розмовного неофіційного варіанту мови гінді, що бере витоки з міста Бомбей, використовуватимемо термін "мумбайський сленг", який, на нашу думку, найбільше відповідає цьому лінгвістичному явищу.

Об'єктом дослідження є мумбайський сленг, а *предмет* ми визначаємо як особливості функціонування даного розмовного варіанту серед індійської молоді. Серед завдань дослідження – виділення найбільш частотних виразів та особливості їх вживання згідно з комунікативною метою.

Аби найбільш широко розкрити особливості сленгу, розглянемо деякі з численних його наукових визначень. Так, Академічний тлумачний словник української мови ототожнює сленг з іншим мовним явищем, жаргон, та називає сленгом розмовний варіант професіонального мовлення, жаргонні слова або вирази, характерні для мовлення людей певних професій або соціальних прошарків, які, проникаючи в літературну мову, набувають помітного емоційно-експресивного забарвлення [8, с. 350]. При цьому в Словнику лінгвістичних термінів О. С. Ахманової та в Тлумачному словнику Т. Ф. Єфремової в тлумаченні сленгу ми не знаходимо згадок про жаргон [1, с. 450], [4, с. 425]. Тут сленг тлумачиться як розмовний варіант професійної мови, який має емоційно експресивне забарвлення.

Крім того, в Оксфордському словнику англійської мови знаходимо таке тлумачення цього поняття: "мова суто розмовного типу, що вважається низьким рівнем мови в порівнянні зі стандартною літературною та містить нові або звичайні слова, що ви-

користуються в особливому значенні". Інші джерела описують сленг як вульгарну мову, або як особливий лексикон, що належить професійним чи іншим групам населення.

Відрізняється від цих визначень дефініція Словника лінгвістичних термінів 1957 р.: "Сленг – 1. Теж, що жаргон (у вітчизняній літературі переважно до англомовних країн) [5, с. 235]. Як бачимо, тут сленг оголошується синонімом жаргону, при чому переважно жаргону англомовних країн.

Лінгвісти по різному розглядають явище сленгу. В. О. Чеховський визначає сленг як стиль мови, що посідає місце, протилежне занадто формальній, офіційній мові [10, с. 94]. С. А. Мартос відносить до сленгу – ненормативну, неформальну, стилістично знижену, функціонально обмежену мову населення міста, що використовується з метою здійснення певних мовленнєвих функцій (експресивної, оцінної, корпоративної, пейоративної, евфемістичної тощо) [6, с. 10]. В. А. Хомяков також виділяє пейоративну експресію сленгових виразів та визначає сленг як – відносно стійкий для певного періоду, широковживаний, стилістично маркований лексичний пласт (іменники, прикметники, дієслова, що означають побутові явища, предмети, процеси і ознаки), – компонент експресивного просторіччя, що входить до літературної мови, є неоднорідним за своїми витокami, ступенем наближення до літературного стандарту [9, с. 8]. О. Є. Матюшенко розмежовує значення сленгу від жаргону, арго та професіоналізмів [7, с. 387]. І. Р. Гальперін заперечує факт існування сленгу, оскільки в лексикографічних джерелах одне і те ж слово дається з відмітками "сленг", "просторіччя", або без будь-яких відміток, та пропонує використовувати термін сленг як синонім англійського "жаргон" [3, с. 107–114].

Таким чином, ми бачимо, що серед лінгвістів не сформувалося однотайної думки щодо точного визначення та характеристики явища "сленг" та відокремлення його від арго та жаргону.

Мова гінді розвинулася з діалекту Кхарі-болі, що був поширений на західній частині штату Уттар-Прадеш. Для гінді є характерним функціонування великої кількості змішаних місцевих діалектів поряд з літературним варіантом мови. Ці діалекти ма-

ють граматичні ознаки мови гінді, при цьому на лексичному рівні включають велику кількість діалектних слів. Так, мова гінді, якою розмовляють в штаті Раджастан, відрізняється від гінді, якою розмовляють в штатах Біхар чи Гімачал-Прадеш. Зазвичай такі зміни в мові розглядають як окремих діалект з власною літературою [2, с. 370].

На сьогодні поширення набув мумбайський чи бомбейський діалект гінді, що є свого роду жаргонною формою гінді та урду, якою розмовляють в мегаполісі Мумбаї. Для позначення цього місцевого діалекту як народно-розмовного варіанту мови гінді в місті Мумбаї використовується термін "бгінді" (भिंदी), "тапори". Ми використовуємо назви "Мумбаї гінді", "мумбайська гінді", "бомбейська гінді" для позначення варіанту мови гінді, якою розмовляють в Мумбаї.

Мумбайська гінді набула популярності та поширення в Індії завдяки гіндімовним індійським фільмам. Відповідно до свого соціального статусу, герої індійських фільмів розмовляють на різних діалектах мови гінді. Герої популярних фільмів ("Брат Мунна" 2003р. тощо), які розмовляли бомбейським сленгом, зазвичай належали до кримінального світу, однак це не завадило його популярності та поширенню серед молоді по всій Індії. Населення Мумбаї складається з вихідців різних частин Індії, тому таке змішання призвело до формування сленгу, що включає лексику з мов маратхі, гінді, англійської, урду, гуджараті, тамільської, каннада, конкані. Серед особливостей мумбайської гінді можна виділити: насиченість словами іншомовного походження та діалектизмами, активне творення неологізмів, вживання слів в переносному значенні.

Розглянемо вживання певних слів та виразів мумбайського сленгу відповідно до комунікативної мети.

1. *Слова етикету, вітання та прощання.* До даної групи відносимо розмовні вирази привітання та прощання: अलविदा! "бувай!", तता! "бувай!", चलता हूँ "(я) пішов, прощай!", प्रीतिई! "здоров!", बाद में मिलतपहें "побачимось!", फिर मिलतपहण (फिर

मिलेंगे) "здибаємося!", तता! भाई फिर मिलतंहे "Бувай брате, здибаємось!"; вирази етикету: सब ठीक हएन? "Все в порядку?", तुम ठीक हो न? "Ти як?", ठीक-ठक हो न? "В порядку?", शाबाश "добре, класно!", झकास "супер, все класно", तुम कसएहो ,भाई – शाबाश, कल मझा भाग्य अच्छा रहा। "Друже, я ти? – Супер, вчора мені дуже пощастило".

2. *Вираження захоплення та прояв емоцій.* Сленгова лексика є більш емоційною, тому потребує нових слів для вираження емоцій, наприклад: अच्छा! "добре!", गजब! "клас!", फ़ितोस! "кльово!", फुन्दु, फादु! "супер!", कुल! "круто!" (від англ. cool), बिन्दास "чудово!" тощо. Примітним є те, що неологізм बिन्दास, який походить з мови маратхі बिन + धसत "без" + "страх" що означає "розслаблений, безстрашний" в 2005 р. був включений до Оксфордського словника англійської мови [11].

3. *Лексика на позначення звертання.* При звертанні до товариша лексема "друг" в мумбайському сленгу має кілька варіантів: रफ़ीक, यार, फ्रेंड, टपेरी "чувак". При звертанні до дівчини, чи для вираження захоплення красою жінки в мумбайському сленгу знаходимо варіанти лексеми "дівчина, жінка": झतक-मतक, पटाका, які в літературній мові мають значення "феєрверк, спалах, петарда", а в мумбайській гінді використовується у значенні "гарна дівчина" з дещо фамільярним значенням. Наприклад, कया कस इतमहएयार!—"Яка гарна жінка!", मैं बिलकुल पटाका गुडडी बन गई थी"Я стала справжньою красунею".

4. *Фамільярне звертання до осіб.* При фамільярному звертанні до незнайомої людини у значенні товариш, друг, використовується лексема भाई літ. гінді "брат", яка у мумбайському слензі має значення "браток". У цьому ж значенні з негативним відтінком використовуються лексеми साला"братан", साली "сестра", що

в літературній гінді означає "брат/сестра дружини". Для фамільярної назви людини, що носить окуляри в мумбайській гінді використовується лексема चासम् "чотириокий, той що носить окуляри". Інші лексеми चातूशाणा "ботан", "грамотій", दहती "селюк" також мають негативне значення. Фамільярні назви працівників правоохоронних органів, обслуговуючого персоналу тощо: नाउ नमबर (букв. Номер 9); मामू – (букв. сер); मामा (букв. дядько). Причиною такого різноманіття лексем на позначення працівників поліції є те, що мумбайський сленг у першу чергу набув популярності серед правопорушників, тому ці вирази передають зневажливе ставлення до полісменів. Знаходимо також лексему बाबल्या, що у бомбейському слензі має значення "кондуктор", проте запозичене з маратхі, де має літературне значення "дитина". Зневажливі фамільярні епітети до осіб: चिरकुट "невдаха, лузер", चूतिया "ідіот, дурник", चिकना, चिकनी(букв. чистий, рівний)"піжон", गोरा (букв. білий) "європесць, біла людина", "піжон". Для позначення людини, що жує пан (індійський освіжувач ротової порожнини, що виготовляється з листя бетелю, спецій, наповнювачів, який зазвичай жують індійці) зустрічаємо вираз: आदवा-पता або "пан з тютюном". Вираз буквально означає "той, хто б'є битою поперек" та відноситься до крикету, популярної гри в Індії та Пакистані, і характеризує поганого гравця з битою.

5. *Номінація предметів побуту.* Досить цікавим у мумбайському слензі є спосіб номінації різноманітних електронних гаджетів: गौरखा "пейджер" (літ. гінді "горобець"), कौवा "мобільний телефон" (літ. гінді "ворона"), बकड़ी "сенсорний смартфон" (літ. гінді "коза"), भैंस "ноутбук" (літ. гінді "буйвіл"), हाथी "персональний комп'ютер" (літ. гінді "слон") тощо. Як нами було зазначено раніше, багато мовців мумбайського сленгу так чи інакше пов'язані зі злочинами. Можемо припустити, що така заміна назв виникла у середовищі людей, що займаються крадіжками та продажем краденої електроніки, а популярності серед молоді набу-

ли через те, що, по-перше, ці слова належать дорідної їм мови і, по-друге, через значне спрощення форми (наприклад, हाथी замість डबकटॉप कंप्यूटर). Інші сленгові назви предметів побуту, інструментів: सामान "зброя" (літ. гінді "багаж"), घोडा "пістолет" (літ. гінді "кінь"), डब्बा "поліцейська машина" (літ. гінді "коробка"). Ці та інші лексеми, які у кримінальному середовищі набули нових відтінків значень є не зрозумілими для нефакхівців.

6. *Сленгові варіанти загальноживаної лексики:* अपुन "я" – займенник 1 ос. одн. що утворився від присвійного займенника першої особи однини діалекту мови маратхі; कायको "чому?" (літ. гінді питальний займенник क्यो,क्यू); सुल्ताना "вирішити проблему" (літ. гінді सुलटा "рівний"); हडकना "істи" (літ. гінді "істи"); दबाना "жерти" (літ. гінді "давяти, чавити"); ओफ हो ऽना "померти" (букв. "бути виключеним", англ. Off + гінді हो ऽना); वाट लगना "стикатися з серйозною проблемою, сильно влипнути"; गोली दबना "вбити когось" (букв. "дати кулю"); फूल तो होना "сильно набратися, бути на підпитку"; चाल अपुन та कलती मारता हः "я змиваюся!"; इधरिच "тут" (літ. гінді इधार); उधरीच "там" (літ. гінді उधार), ऽठी "сто тисяч" (літ. гінді "пояс"), сленговий аналог слова гінді लाख "сто тисяч"; खोका "десять мільйонів" сленговий аналог слова काड़ोर; हरीऽती "п'ятсот" (літ. гінді "зелений листок" – лексема утворена за аналогом кольору купюри номіналом в 500 рупій, яка має зеленуватий колір).

Так, часто можна почути вирази на зразок आरऽयार, वान्दा हो गया! "Гей друже, виникла невелика проблема!"; आरऽयार जोल हो गया! "Гей друже, виникла велика проблема!"; а вираз आरऽयार राडा हो गया! означає "Гей друже, у нас виникла нерозв'язна проблема!".

I, мабуть, найпоширеніший серед індійської молоді вираз आराम्यार
)कोई (दमशान नहीं – (англ. tension) "Друзяко, не хвилюйся".

Зі сказаного вище можна зробити такі висновки: мумбайський сленг є природнім мовним явищем, яке утворилося і поширилося на території Індії в умовах унікальної мовної ситуації. Мумбайський сленг – виконує велику кількість комунікативних завдань і використовується переважно молоддю з метою увиразнення емоційності висловлювання. Сленг дуже швидко змінюється зважаючи на об'єктивні причини: індійське суспільство розвивається швидкими темпами, разом з тим швидко змінюються субкультури, що належать до цього суспільства. Таким чином, сленг мови гінді проникає до літературної мови та взаємодіє з нею, що має як позитивні так і негативні наслідки.

На наше переконання, ця тема потребує ґрунтовніших та глибших досліджень, оскільки явище набуло доволі серйозної популярності в Індії. В майбутньому ми плануємо розширити тему дослідження та проаналізувати інші аспекти, оскільки сленг має серйозне практичне значення і стане в нагоді туристам, любителям сучасного індійського кіно, студентам, що вивчають мову гінді.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Ахманова О. С.* Словарь лингвистических терминов / О. С. Ахманова. – Москва, 1966. – 607 с.
2. *Газиева И. А.* К вопросу о слэнге в языке хинди / И. А. Газиева // Материалы II Международной научной конференции ["Восточные языки и культуры"], (20–21 ноября 2008 г.) / Отв. ред. М. Б. Рукодельникова. – М. : РГГУ, 2008. – 370 с.
3. *Гальперин И. Р.* О термине "слэнг" // Вопросы языкознания. 1956. – № 6. – С. 107–114.
4. *Єфремова Т. Ф.* Новий словник російської мови / Т. Ф. Єфремова. – М. : Російська мова, 2000. – 425 с.
5. *Кротевич С. В.* Словник лінгвістичних термінів / С. В. Кротевич, Н. С. Родзевич. – Київ, 1957. – 236 с.
6. *Мартос С. А.* Молодіжний сленг у мовленнєвій структурі м. Херсона 2006 года. : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук : спец. 10.02.01 / Мартос С. А. – Луганськ, 2006. – 20 с.
7. *Матюшенко О. Є.* Запозичення як один із найпродуктивніших засобів створення одиниць сучасного молодіжного сленгу // О.Є.Матюшенко // Соці-

альні варіанти мови – II: матеріали Міжнар. наук. конф. – Н. Новгород : НДЛУ ім. М. О. Добролюбова, 2003. – 387 с.

8. Словник української мови: в 11 томах.. // Том 9 / 1978. – 350 с.

9. Хомяков В. А. Нестандартная лексика в структуре английского языка национального периода. Авто-реф. докт. Дис. ... канд. филол. наук. Хомяков В. А. – Л., 1980. – 40 с.

10. Чеховський В. О. Лінгвістичні основи вчення про терміни: Посібник для філол. спец. вузів. / В. О. Чеховський. – М. : Вища шк., 1997 – 94 с.

11. 'Bindaas' finds its way to the Oxford Dictionary [Електронний ресурс]. – 2005. – Режим доступу до ресурсу: <http://expressindia.indianexpress.com/news/fullstory.php?newsid=52505>

12. Dialects in Hindi [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.hindilanguage.org/hindi/dialects.asp>.

13. Mumbai Dictionary [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://mumbai.metblogs.com/archives/2005/12/mumbai_dictionary.phtml.

Стаття надійшла до редакції 28.04.15

Д. Усов, студ.

Институт филологии КНУ им. Т. Шевченко, Киев

Особенности функционирования мумбайского сленга в коммуникации современной индийской молодежи

В статье рассматриваются особенности функционирования мумбайского сленга в коммуникации современной индийской молодежи, а именно само явление мумбайского сленга и актуальности его исследования для лингвистики языка хинди. В целом данная статья является одним из аспектов комплексного исследования сленга в языке хинди.

Ключевые слова: мумбайский сленг, бомбейский сленг, бхинди, тапори, сленг хинди, разговорная лексика в хинди

D. Usov, stud.

Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

Functioning of Mumbai slang in communication of modern Indian youth

The article describes the peculiarities of Bombay Hindi in communication of modern Indian youth and shows what is Bombay Hindi and how actual it's research in linguistic of Hindi language. This article is one of the aspects of slang researches in Hindi language.

Keywords: Bombay Hindi, Mumbai Hindi, Bhindi, Tapori, Hindi slang, colloquial lexicon of Hindi language.